

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2026

116/2026

Laki tutkintavankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 4 luvun 1 §:n 1 momentti, 7 luvun 1 § ja 2 §:n 1 momentti, 8 luvun 7 §:n 1 momentti, 9 luvun 1 §:n 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti, 11 luvun 3 §:n 1 momentti, 13 luvun 2 §, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti, 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 16 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 8 luvun 7 §:n 1 momentti ja 9 luvun 1 §:n 3 momentti laissa 291/2021, 9 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 394/2015, 13 luvun 2 § osaksi laissa 508/2019 ja 6 §:n 1 momentti osaksi laissa 736/2011, 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 307/2023 sekä 16 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1641/2015, sekä

lisätään 3 lukuun uusi 2 b–2 d § ja mainitun luvun 9 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 223/2022 ja 307/2023, uusi 4 momentti sekä lakiin siitä lailla 1303/2021 kumotun 8 luvun 8 §:n tilalle uusi 8 § seuraavasti:

3 luku

Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

2 b §

Varmuosasto

Varmuosastolle sijoitetun tutkintavangin oikeuksien rajoituksista säädetään 4 luvun 1 §:n 1 momentissa, 7 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 momentissa ja 3 §:n 1 momentissa, 8 luvun 8 §:ssä sekä 9 luvun 1 §:n 3 momentissa.

Varmuosastolle sijoittamisesta on viipymättä ilmoitettava lääkärille tai muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle. Varmuosastolle sijoitettua tutkintavankia ja hänen terveydentilaansa on tarkoin seurattava.

2 c §

Varmuosastolle sijoittamisen edellytykset

Tutkintavanki voidaan sijoittaa varmuosastolle, jos se on välttämätöntä sen estämiseksi, että hän:

- 1) jatkaa rikollista toimintaa, joka vaarantaa vankilan järjestystä ja turvallisuutta;
- 2) yrittää karata tai hänet yritetään vapauttaa; taikka
- 3) muulla kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuina tavoin vakavasti vaarantaa vankilan järjestystä ja turvallisuutta taikka toisen tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuutta vankilassa.

116/2026

2 d §

Varmuusosastolle sijoittamisen kesto

Varmuusosastolle sijoittamista ei saa jatkaa kauemmin kuin se on välttämätöntä. Päätös tutkintavangin sijoittamisesta varmuusosastolle ja sen perusteet on otettava uudelleen harkittaviksi enintään kolmen kuukauden väliajoin.

9 §

Päätösvalta

Tutkintavangin sijoittamisesta varmuusosastolle ja varmuusosastolle sijoittamisen jatkamisesta päättää operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja vankilan yksikönpäällikön tai asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikön esityksestä tai näitä kuultuaan.

4 luku

Toiminta

1 §

Toimintaan osallistuminen

Tutkintavanki ei ole velvollinen osallistumaan vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan. Jos tutkintavanki haluaa osallistua toimintaan, siihen on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus. Varmuusosastolle sijoitettu tutkintavanki voi kuitenkin osallistua vain varmuusosastolle soveltuviin toimintoihin.

7 luku

Vapaa-aika

1 §

Vapaa-ajan toiminta

Tutkintavanki saa osallistua vapaa-ajan toimintoihin ja viettää vapaa-aikaa yhdessä muiden vankien kanssa.

Varmuusosastolle sijoitettu tutkintavanki saa osallistua varmuusosastolle soveltuviin vapaa-ajan toimintoihin. Varmuusosastolle sijoitettu tutkintavanki saa viettää vapaa-aikaa yhdessä muiden varmuusosaston tutkintavankien kanssa varmuusosastolle soveltuvalla tavalla.

Osallistuminen voidaan kieltää tai sitä rajoittaa, jos tutkintavanki:

- 1) suorittaa 10 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta; taikka
- 2) on 10 luvun 11 §:ssä tai 13 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden kohteena.

Tutkintavangilta, joka on päihtynyt tai joka häiritsee vapaa-ajan toimintaa taikka vaarantaa vankilan järjestystä tai turvallisuutta, voidaan evätä oikeus osallistua vapaa-ajan tilaisuuteen.

2 §

Uskonnonharjoitus

Tutkintavangilla on oikeus osallistua vankilassa järjestettyihin jumalanpalveluksiin, hartaushetkiin ja muihin hengellisiin tilaisuuksiin, jollei hän ole:

1) sijoitettu varmuusosastolle tai suorita 10 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta; taikka

2) 10 luvun 11 §:ssä tai 13 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kohteena.

8 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

7 §

Puhelun kuunteleminen ja tallentaminen

Tutkintavangin puhelua saadaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai puhelun vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi, tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Puhelun kuuntelemiseen ja tallentamiseen oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään 14 päivän määräajaksi kerrallaan.

8 §

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä varmuusosastolla

Varmuusosastolla olevalta tutkintavangilta peräisin oleva ja tutkintavangille saapunut muu kuin 3 ja 4 §:ssä tarkoitettu kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähetykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä syystä tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi, rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Muutoin tutkintavangin kirjeenvaihtoon sovelletaan, mitä 1 §:ssä, 2 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 2 a, 3–5 ja 9 §:ssä säädetään.

Varmuusosastolla olevan tutkintavangin puhelimen käytön ehtona on, että vanki suostuu siihen, että hänen puhelunsa voidaan kuuntelun lisäksi tallentaa. Muutoin puhelun kuuntelemiseen sovelletaan, mitä 7 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Varmuusosastolle sijoitetulle vangille ei voida myöntää lupaa 7 a §:ssä tarkoitettuun sähköpostin käyttöön.

116/2026

9 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

1 §

Tapaaminen

Tutkintavangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeus-aikaiseen käyttäytymiseensä tai tapaajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi, tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Varmuusosastolle sijoitetun tutkintavangin keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella 2 momentissa tarkoitettussa valvotussa tapaamisessa, 3 §:ssä tarkoitettussa lapsen tapaamisessa ja 10 §:ssä tarkoitettussa yhteydenpidossa videoyhteyden välityksellä. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava tutkintavangille ja tapaajalle.

10 §

Yhteydenpito videoyhteyden välityksellä

Yhteydenpidon valvontaan, keskeyttämiseen ja peruuttamiseen sovelletaan, mitä 1 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

11 luku

Vankilan tilojen ja tutkintavangin tarkastaminen

3 §

Tutkintavangin turvatarkastus

Tutkintavangille voidaan tehdä turvatarkastus rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi taikka tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi (*tutkintavangin turvatarkastus*).

13 luku

Turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

2 §

Sitominen

Tutkintavangin välitöntä toimintavapautta saadaan rajoittaa käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä, sylkemisen estävää suojaa käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos se on välttämätöntä virkatehtävän suorittamisen yhteydessä:

- 1) karkaamisen estämiseksi kuljetuksen aikana;

2) sellaisen väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi, jota ei saada estetyksi muilla tavoin ja josta saattaa aiheutua vaaraa tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuudelle taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle;

3) uhkaavan väkivallan torjumiseksi; tai

4) henkilönkatsastuksen turvaamiseksi.

Sitomista ei saa jatkaa pitempään kuin on välttämätöntä. Sitominen ei saa aiheuttaa tutkintavangille vaaraa tai tarpeetonta kipua. Sitomisesta on viipymättä ilmoitettava terveydenhuollon ammattihenkilölle, jos tutkintavanki sidotaan 1 momentin 2 kohdan nojalla. Kun tutkintavanki on kuultavana tuomioistuimessa, sitominen on lopetettava, jollei puheenjohtaja erityisistä syistä toisin päättä. Sitominen on lopetettava myös, jos se on välttämätöntä lääketieteellisen toimenpiteen suorittamiseksi.

Raskaana olevaa tutkintavankia ei saa sitoa synnytyksen käynnistyttyä, synnytyksen aikana tai välittömästi synnytyksen jälkeen.

5 §

Erillään pitäminen

Tutkintavanki saadaan pitää erillään muista vangeista, jos se on välttämätöntä:

1) sen estämiseksi, että tutkintavanki vakavasti vaarantaa muun henkilön henkeä ja terveyttä;

2) ilmeisen karkaamis- tai vapauttamisyriityksen estämiseksi;

3) päihdyttävän aineen jatkuvan käytön tai rikoslain 50 luvun 1, 2, 2 a, 3, 4 ja 4 a §:ssä tarkoitetun huumausainerikoksen estämiseksi;

4) tutkintavangin oman turvallisuuden takaamiseksi; tai

5) muun 1–4 kohtaa vastaavan, vankilan järjestystä ja turvallisuutta vakavasti vaarantavan teon estämiseksi.

6 §

Voimakeinojen käyttö

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus käyttää voimakeinoja:

1) tutkintavangin karkaamisen tai luvatta poistumisen estämiseksi, vastarinnan murta-
miseksi ja tässä tai 11 luvussa tarkoitetun valvonta-, tarkastus- ja turvaamistoimenpiteen suorittamiseksi;

2) 12 luvussa tarkoitetun vankilaan pääsyn estämiseksi, esineiden ja tavaroiden hal-
tuun ottamiseksi, alueelta poistamiseksi sekä kiinniottamisen ja säilöissäpidon toimittami-
seksi; sekä

3) henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen taikka muun henkilön terveyttä vaaran-
tavan teon taikka tapahtuman uhatessa luvattoman pääsyn estämiseksi, esteen poistami-
seksi tai kulkuneuvon pysäyttämiseksi.

116/2026

15 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakukelpoiset päätökset

Tutkintavanki saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

1) 3 luvun 1 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijoittamista, 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua erillään asumista omasta pyynnöstä, 2 c §:ssä tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamista, 2 d §:ssä tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamisen jatkamista, 3 §:ssä tarkoitettua omien vaatteiden käyttöä tai 4 §:ssä tarkoitettua perusruokavaliosta poikkeamista;

16 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Vankeuslain soveltaminen

Tutkintavankeuden toimeenpanossa sovelletaan, mitä vankeuden täytäntöönpanon osalta säädetään vankeuslain:

3) 5 luvun 1 §:n 1 momentissa osastoista, 5 §:n 1 momentissa varmuusosastosta, 8 §:ssä osaston päiväjärjestyksestä ja 9 §:n 1 momentissa osaston päiväjärjestyksen vahvistamista koskevasta päätösvallasta sekä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettun ylilääkärin tai hänen määräämänsä lääkärin päätösvallasta;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2026.

Helsingissä 5.2.2026

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Oikeusministeri Leena Meri